**AVOCATUL POPORULUI**

*Domeniul privind prevenirea torturii – MNP –*

**Aprob,**
**Avocatul Poporului**
**Renate Weber**

***RAPORT***
***privind vizita efectuată la Penitenciarul Slobozia***
***la data de 22 iunie 2022***

**Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:**

**1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**

**2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**

**3. Recomandări**

**București – 2022**

## 1. Cadrul general și organizarea vizitei

Potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 2 alin. (2), art. 16 alin. (l), art. 35 lit. (a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile art. 4 alin. (1) și art. 19 din Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 18.12.2002, ratificat de România prin Legea nr. 109/2009, precum și cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, la data de 22 iunie 2022 a fost efectuată o **vizită inopinată la Penitenciarul Slobozia** (abreviat, PNT Slobozia), având ca obiective: verificarea implementării recomandărilor Avocatului Poporului, urmare a vizitei MNP, prin metode alternative, din 2021; consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante; precum și verificarea oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire (MNP).

Echipa de vizită a fost pluridisciplinară, la efectuarea vizitei participând reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului de la Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP), respectiv – jurist, – asistent social, consiliere în cadrul instituției Avocatul Poporului, la MNP, – medic, colaborator *extern* și – *reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Fundația pentru Apărarea Cetățenilor" (FACIAS).*

## 1[1]. Cooperarea conducerii unității de poliție vizitată cu membrii echipei MNP

Vizita a debutat cu discuții prealabile referitoare la obiectivele vizitei. La discuțiile cu membrii echipei de vizită au participat reprezentanți din cadrul Penitenciarului Slobozia, care au dat dovadă de disponibilitate și flexibilitate pentru comunicarea directă cu membrii echipei MNP, respectiv: director adjunct reintegrare socială - comisar de poliție penitenciară; director adjunct siguranța deținerii și regim penitenciar - , comisar-șef de poliție peniteociară; director adjunct economico-administrativ - , comisar-șef de poliție penitenciară. La data vizitei, directorul penitenciarului era în concediu de odihnă, atribuțiile acestuia fiind îndeplinite de director adjunct reintegrare socială - Ionela DINU.

Reprezentanții unității penitenciare au acordat sprijin membrilor echipei MNP în exercitarea atribuțiilor, punându-le la dispoziție informațiile și documentele solicitate și oferind lămuriri, acolo unde a fost cazul.

## 2. Concluziile MNP după efectuarea vizitei și întrevederile avute cu persoanele custodiate de Penitenciarul Slobozia

*Informații generale*

Penitenciarul Slobozia este profilat pe custodierea persoanelor private de libertate arestate preventiv, majori și tineri, la dispoziția organelor judiciare din județele Călărași și Ialomița, persoanelor private de libertate clasificate în regim închis de executare de pe raza județelor Ialomița, Călărași, Constanța, Tulcea și Buzău, persoanelor private de libertate clasificate în regim deschis, cu domiciliile în județele Ialomița, Călărași, Tulcea și Constanța.

De asemenea, unitatea penitenciară custodia și persoane private de libertate repartizate în regim semideschis, de maximă siguranță ori care prezentau risc pentru siguranța penitenciarului, pe perioade scurte de timp (5-7 zile) determinate de prezentarea în fața organelor judiciare ori transferare la unități penitenciare de profil, până la stabilirea penitenciarului de executare de către Administrația Națională a Penitenciarelor (A.N.P.).

La data vizitei, Penitenciarul Slobozia dispunea de 3 secții de deținere, E1, E2 și E3, în care erau amenajate 58 de camere de deținere, cu o capacitate legală de 307 de locuri, cu asigurarea spațiului individual de minimum 4 mp.

***Aspecte privind verificarea implementării recomandărilor Avocatului Poporului, urmare a vizitei MNP, prin metode alternative, din 2021***

*1) Recomandările nr. 1 și nr. 2* priveau urgentarea demersurilor în vederea identificării de soluții pentru rezolvarea fenomenului de supraaglomerare și a transferării persoanelor custodiate aflate la mare distanță de domiciliu la penitenciare aflate cât mai aproape de locuința acestora.

*Răspunsul conducerii penitenciarului:* din luna septembrie 2020 a informat Administrația Națională a Penitenciarelor (A.N.P.) cu privire la fenomenul de supraaglomerare, în special pe custodierea deținuților clasificați în regim de executare închis (au fost atașate fotocopii cu informările efectuate de aceasta către A.N.P. și listele nominale cu persoanele private de libertate

care au fost aprobate ori neaprobate de către A.N.P. spre a fi a fi sau nu transferate la alte unități penitenciare aflate mai aproape de locuința acestora).

De asemenea, conducerea unității penitenciare a precizat că a efectuat demersuri de transferare a persoanelor private de libertate aflate la distanțe considerabile față de domiciliul acestora, astfel că, până la data formulării răspunsului (03.06.2021) au fost deja transferați doi deținuți. Pentru ceilalți deținuți, conducerea unității penitenciare a menționat că nu a primit din partea acestora cereri prin care să solicite transferul la altă unitate penitenciară aflată în proximitatea domiciliului în vederea demarării precedurilor legale de realizare a transferului.

*Constatările echipei MNP*: **recomandarea nu era implementată.** La data vizitei (22.06.2022), Penitenciarul Slobozia avea un grad de **supraaglomerare de 145,6%** (mai mic față de anul precedent - 156,81%), având în custodie un număr de **447 de deținuți și doar 307 locuri de cazare, cu asigurarea spațiului individual de minimum 4 mp.**

Din discuțiile purtate cu repreprezentnații unității penitenciare și a informațiilor furnizate de către aceștia, *acest procent se încadra în limita propusă de A.N.P. pentru întreg sistemul penitenciar, respectiv 156%* [1]. **Cu toate acestea, membrii echipei MNP apreciază că supraaglomerarea are un impact negativ asupra desfășurării tuturor activităților din penitenciar, motiv pentru care vor recomanda menținerea recomandării privind supraaglomerarea.**

În privința transferurilor, din analizarea documentelor, puse la dispoziția echipei MNP de către reprezentanții penitenciarului, a reieșit că, de la începutul anului și până la data vizitei (22.06.2022) au fost *transferate* în alte unități penitenciare *406 persoane private de libertate.* Motivele care au stat la baza transferării acestora la alte unități penitenciare au fost următoarele:

- pentru afaceri judiciare (aprox. 20%);
- care s-au aflat sub incidența prevederilor art. 108 alin. (1) lit. a)[2], respectiv *"stabilirea sau schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate în situația în care acesta nu se încadrează în profilul unității"* ( aprox. 56% din totalul transferurilor);

[1] Conform Proces-verbal de monitorizare a gradului de supraaglomerare a unităților penitenciare, nr. 193/27.06.2022, întocmit de grupul de lucru constitui la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu nr. 20293/DSDRP/27.06.2022.

[2] Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal din 10.03.2016.

• care s-au aflat sub incidența prevederilor art. 108 alin. (1) lit. b)[3], respectiv, *"depășirea capacității de cazare a penitenciarului"*;

• din motive medicale, urmare a aprobărilor de internare în unități penitenciare spital, lucrări stomatologice ori prezentare la comisia INML București (aprox. 19%);

• urmare a informării directorului general al Administrației Naționale a Penitencirelor de către conducerea Penitenciarului Slobozia (aprox. 4%);

• care s-au aflat sub incidența prevederilor art. 108 alin. (1) lit. e), f) și g)[4], respectiv *"în cazul deținuților pentru care măsurile de siguranță, de asigurare a ordinii și disciplinei la nivelul penitenciarului sunt neîndestulătoare", "pentru încheierea căsătoriei" și "alte motive temeinic justificate (la cererea persoanelor condamnate)"* (aprox. 1%).

*2) Recomandările nr. 3, nr. 4 și nr. 8* vizau urgentarea demersurilor pentru ocuparea posturilor vacante, inclusiv a celui de asistent social și a celor din cadrul compartimentului medical.

*Răspunsul conducerii penitenciarului:* au fost efectuate demersuri în privința ocupării posturilor vacante. La data formulării răspunsului (07.06.2021) erau în desfășurare concursuri pentru ocuparea unui post de ofițer IT, din sursă externă, și a unui ofițer educație, a unui ofițer evidentă deținuți, din sursă internă și s-a precizat că, potrivit standardelor, Organigrama nu poate fi suplimentată cu noi posturi de asistent social și că se vor face demersuri pentru scoaterea la concurs a posturilor vacante.

*Constatările echipei MNP:* la data vizitei erau **78 de posturi vacante**, în departamente precum: *Asistența psihosocială, Medical,* Escortă, Informatică, Secții de deținere (agenți operativi), Logistică etc., motiv pentru care **membrii echipei MNP vor recomanda menținerea recomandării privind urgentarea demersurilor pentru ocuparea posturilor vacante.**

*3) Recomandarea nr. 5* se referea la asigurarea funcționalității infochioșcului defect.

*Răspunsul conducerii penitenciarului:* de la data de 11.05.2021 (n.n. după 5 zile de la comunicarea raportului de vizită din 2021), aparatul este funcțional și poate fi utilizat de către persoanele private de libertate custodiate în acord cu nevoile lor.

[3] Idem 2.
[4] Idem 2.

*Constatările echipei MNP:* la momentul vizitei, *recomandarea era implementată*, aparatul fiind funcțional, una dintre persoanele private de libertate logându-se cu cartela magnetică proprie în prezența echipei de vizită.

*4) Recomandarea nr. 6* viza amenajarea unei băi cu dispozitive omologate, destinată utilizării acesteia de către persoanele private de libertate cu handicap locomotor.

*Răspunsul conducerii penitenciarului:* au fost identificate două camere de deținere ale căror grupuri sanitare vor fi dotate cu dispozitive omologate pentru persoanele private de libertate cu disfuncționalități locomotorii, respectiv camerele de deținere nr. E2.24 și E2.25.

*Constatările echipei MNP:* la momentul vizitei, recomandarea era ***parțial*** **implementată,** în sensul că, au fost achiziționate materialele necesare (spre ex., bare susținere pliabile), dar acestea nu erau montate în grupurile sanitare din camerele de deținere menționate în răspunsul conducerii penitenciarului, camere ce aveau destinația de *infirmerii*. Totodată, în timpul vizitării penitenciatului, membrii echipei MNP au observatat **prezența igrasiei în grupul sanitar din camera E2.25**. Prin urmare, **membrii echipei MNP vor recomanda menținerea recomandării.**

*5) Recomandarea nr. 7* privea diversificarea ofertei de activități sportive și organizarea acestora cu o frecvență mai mare, astfel încât să fie asigurată participarea cât mai multor persoane private de libertate interesate.

*Răspunsul conducerii penitenciarului:* s-au făcut demersuri pentru organizarea unei competiții sportive în aer liber – "Cupa 29 iunie" – săritura în lungime de pe loc, la care și-au exprimat dorința de a participa 311 persoane private de libertate. De asemenea, s-a precizat că pe parcursul anului 2021 vor mai fi organizate două competiții sportive de masă, precum și faptul că, atunci când condițiile meteo permit, activitățile sportive se vor desfășura pe terenul de sport, în aer liber, de pe platoul interior al locului de deținere, prin practicarea unor jocuri de echipă.

*Constatările echipei MNP:* la momentul vizitei, *recomandarea era implementată*. Din discuțiile purtate cu repreprezentanții penitenciarului și din verificarea documentelor puse la dispoziția echipei MNP a reieșit că, în cursul anului 2022, s-au derulat activități de tipul: șah, tenis cu piciorul, tenis de masă, fotbal, forță/culturism, table/rummy, numărul participărilor la sala de sport/platoul interior fiind de 957. Participarea la competiția sportivă interpenitenciară „Cupa Mării Negre" – ediția IV, organizată la Penitenciarul Constanța-Poarta Albă, a inclus un grup de 11 deținuți care au participat la concursurile pe disciplinele: fotbal, tenis de masă și șah. În ceea ce privește competiția sportivă „Cupa Primăverii", disciplina tenis de masă, reprezentanții

penitenciarului au precizat că au fost înscrişi un număr de 207 deţinuţi, 160 dintre aceştia participând efectiv, iar 9 deţinuţi au fost creditaţi, obţinând locurile 1,2 şi 3.
Aspectele cu privire la activităţile sportive sunt relevate şi dezvoltate, mai pe larg, la secţiunea *"Asistenţa socială"*, din prezentul raport.

*6) Recomandarea nr. 9* se referea la consemnarea în procesele-verbale de predare primire a serviciului de către personalul medical care desfăşura activitatea în ture a absenţei/prezenţei riscului suicidar în cazurile de autoagresiuni ale persoanelor private de libertate.

*Răspunsul conducerii penitenciarului:* la nivelul compartimentului medical asistenţii medicali au fost instruiţi cu privire la acest aspect (a fost transmis fotocopie cu procesul verbal de instruire). De asemenea, în răspuns s-a precizat că activitatea va fi monitorizată de personalul de zi pe unitate, respectiv şeful de tură aflat în serviciu, cu ocazia prezentării persoanei private de libertate care a recurs la acte de autoagresiune, care va efectua consemnările corespunzătoare în dosarul de incident, după caz, care pot determina includerea persoanei respective în monitorizarea echipei multidisciplinare pentru gestionarea comportamentelor agresive/heteroagresive.

*Constatările echipei MNP:* din discuţiile purtate cu personalul medical şi cu personalul de zi pe unitate (şeful de tură), s-a reţinut că *recomandarea era implementată,* personalul în cauză precizând că au fost instruiţi cu privire la acest aspect.

*7) Recomandarea nr. 10* viza achiziţionarea de aparatură modernă necesară desfăşurării activităţii medicale din cabinetul de stomatologie.

*Răspunsul conducerii penitenciarului:* în prezent, postul de medic stomatolog este vacant. Astfel că, după ocuparea funcţiei de medic stomatolog, pentru care au fost demarate proceduri de ocupare prin concurs, se vor efectua demersurile pentru achiziţionarea de aparatură modernă, pe lângă administraţia Spitalului Penitenciar Constanţa Poarta Albă, la care unitatea noastră este arondată.

*Constatările echipei MNP: recomandarea era implementată.* Anterior vizitei MNP cu o săptămână, unitatea penitenciară primise un unit dentar nou, care se monta chiar în ziua vizitei, cabinetul stomatologic fiind în renovare. Despre acest aspect, mai pe larg, în secţiunea *"Asistenţa medicală"*, din prezentul raport.

8) *Recomandarea nr. 11* privea diversificarea meniului persoanelor private de libertate.

*Constatările echipei MNP: recomandarea era implementată.* Unitatea penitenciară asigura persoanelor private de libertate, o hrană variată, de 3 ori pe zi, care era corespunzătoare calitativ

şi cantitativ regulilor de igienă a alimentaţiei, potrivit vârstei şi stării de sănătate, cu respectarea convingerilor religioase asumate de acestea, în special de religie musulmană. În ziua vizitei MNP au fost servite la masa de prânz ciorbă de purcel cu zdrenţe de ou şi fidea şi mâncare de fasole scăzută cu carne şi jumări, cu gust, miros şi consistenţă corespunzătoare conform aprecierii membrilor echipei MNP.

9) *Recomandările nr. 13 şi nr. 14* priveau conştientizarea persoanelor private de libertate cu privire la drepturile şi obligaţiile pe care le au, precum şi despre rolul şi atribuţiile Mecanismului Naţional de prevenire a torturii în locurile de deţinere.

*Constatările echipei MNP: recomandările erau implementate.* Astfel, prin sistemul TV cu circuit închis erau transmise persoanelor private de libertate, spre informare, prevederile legale referitoare la drepturile, obligaţiile, interdicţiile pe care le au pe timpul executării pedepsei, precum şi informaţii privind acordarea recompenselor, aplicarea sancţiunilor disciplinare, a situaţiilor care impun utilizarea mijloacelor de imobilizare ori de cazare în camera de protecţie. De asemenea, la info-chioşcuri erau postate, spre cunoştinţă şi studiere, reglementările referitoare la prevenirea torturii, Protocolul Istanbul şi Protocolul Minessota.

***Asistenţa socială***

Penitenciarului Slobozia era acreditat ca furnizor de servicii sociale în conformitate cu prevederile *Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calităţii în domeniul serviciilor sociale, cu modificările şi completările ulterioare,* iar Serviciul Educaţie şi Asistenţă Psihosocială (cod serviciu social: 8899CZ-PN-IV) era autorizat să acorde servicii sociale, conform licenţei de funcţionare, începând cu data de 16.12.2020, pentru o perioadă de 5 ani, sub rezerva oferirii de condiţii corespunzătoare beneficiarilor, cel puţin la nivelul standardelor minime de calitate obligatorii prevăzute în *Anexa nr. 6* din *Ordinul nr.29/2019 pentru aprobarea Standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice, persoanelor fără adăpost, tinerilor care au părăsit sistemul de protecţie a copilului şi altor categorii de persoane adulte aflate în dificultate, precum şi pentru serviciile acordate în comunitate, serviciile acordate în sistem integrat şi cantinele sociale* (prescurtat, Standarde minime). Serviciile/activităţile principale definite în actele normative pentru aceste tipuri de servicii sunt, după caz: consiliere psihosocială; informare, consiliere şi suport juridic; suport emoţional; cazare temporară, precum şi activităţi de informare, evaluare şi elaborare plan de

intervenție, integrare/reintegrare socială, asistență medicală primară, orientare vocațională, reintegrare școlară, etc.

În cadrul Biroului asistență psihosocială erau încadrați 2 asistenți sociali, unul dintre aceștia fiind împuternicit să îndeplinească funcție de conducere (împuternicit pentru funcția de șef tură SDRP). **Cu privire la cele 2 posturi de psiholog existente în organigramă, acestea erau vacante, fiind scoase la concurs, în procedură de ocupare. De asemenea, și funcția de șef din cadrul Biroului asistență psihosocială era vacantă, iar la Biroul educație erau vacante 2 posturi (educator, operator audio video) toate aceste posturi fiind scoase la concurs.** Asistenții sociali care desfășurau activitate specifică profesiei dețineau treapta de competență principal fiind înscriși în Registrul Național al Asistenților Sociali din România și realizau activități în conformitate cu atribuțiile stabilite și treapta de competență deținută, fiind respectate prevederile *Legii nr. 466/2004 privind Statutul asistentului social, cu modificările și completările ulterioare.*

Analizând situația existentă s-a reținut că **la nivelul penitenciarului nu era respectată Decizia Directorului General al A.N.P nr. 348/24.02.2016, conform căreia raportul specialiștilor asistenți sociali este de 1 la 125 de persoane private de libertate.**

În ceea ce privește situația specialiștilor – psihologi, situația era și mai gravă, întrucât, **la momentul vizitei, nu era ocupat nici un post de psiholog.**

Formarea profesională a asistenților sociali era constituită din cursuri organizate de instituție, cât și prin participarea la cursuri de specialitate. Referitor la acest aspect, s-a constatat că specialiștii au participat la cursurile specifice organizate prin intermediul platformei intene e-learning, precum și convocări de specialitate organizate de Direcția Reintegrare Socială din cadrul ANP. De asemenea, au participat independent la cursuri de formare profesională organizate de către asociațiile profesionale în vederea realizării numărului de credite stabilit.

Asistenții sociali desfășurau activitatea pe cele trei componete: consiliere socială, convorbiri individuale și implementarea programelor structurate sau semi-structurate. În vederea menținerii relației cu familia, asistenții sociali asigurau sprijin persoanei private de libertate, în sensul identificării și susținerii mediului de suport pentru integrare socială, cât și pentru identificarea surselor financiare post liberare. Activitățile de asistență socială aveau în vedere identificarea nevoilor, a riscurilor de a dezvolta comportamente dezadaptative, precum și particularizarea intervențiilor în funcție de specificul fiecărei categorii de persoane private de libertate.

În vederea formării şi dezvoltării deprinderilor sociale, precum şi a îmbunătăţirii relaţiilor acestora cu mediul de suport, programele de asistenţă socială adresate deţinuţilor, erau adaptate în funcţie de nevoile şi riscurile identificate.

Asistenţii sociali acordau sprijin calificat persoanelor private de libertate, în vederea ameliorării sau soluţionării problemelor sociale cu care se confruntau, cât şi în vederea pregătirii acestora pentru reintegrarea în familie şi comunitate după liberarea din penitenciar.

Se cuvine a sublinia că, din cauza restricţiilor impuse de contextul epidemiologic şi ca urmare a numărului redus de specialişti, activităţile de reintegrare socială au fost diminuate, atât ca număr de activităţi desfăşurate, cât şi ca număr de deţinuţi înscrişi.

În ceea ce priveşte activităţile de educaţie şi asistenţă socială, reprezentanţii unităţii penitenciare au precizat că persoanele private de libertate au beneficiat de consiliere socială pentru identificarea de resurse, în principal în vederea obţinerea unor documente de identitate şi duplicate (certificate de naştere, cărţi de identitate), obţinerea de documente de venit (adeverinţe de venit, proprietăţi), obţinerea documentelor în vederea pensionării de invaliditate, pensionării anticipate, efectuarea unor demersuri în vederea încadrării în grad de handicap etc.

Demersurile de reintegrare socială au fost iniţiate ţinând cont de oferta de programe şi activităţi de reintegrare socială, de nevoile identificate, precum şi de resursele umane şi materialele disponibile. Cu privire la consilierea socială în vederea restabilirii/medierii relaţiilor de familie, persoanele private de libertate au beneficiat de suport, în principal pentru următoarele aspecte: obţinerea informaţiilor cu privire la anumiţi membri ai familiei (părinţi, copii etc), menţinerea legăturii cu copii aflaţi în sistemul de protecţie specială etc.

În primul semestru al anului 2022 convorbirile individuale cu asistentul social au fost realizate cu un număr de 99 deţinuţi, iar consilierea educaţională s-a realizat cu un număr de 151 deţinuţi, numărul total al consilierilor individuale fiind de 968. Ca număr de evaluări sociale, reprezentanţii unităţii penitenciare au precizat că acestea au fost în număr de 372 şi, respectiv 609 evaluări educaţionale, ceea ce relevă o activitate intensă a specialiştilor, mai ales *ţinând cont de faptul că numărul acestora era mic raportat la numărul şi nevoile persoanelor private de libertate.*

În afara activităţilor individuale, la nivelul unităţii penitenciare se organizaseră programe şi activităţi de grup cuprinse în Oferta de programe şi activităţi educaţionale, de asistenţă psihologică şi asistenţă socială. În funcţie de parcursul deţinutului, aceasta cuprindea mai multe etape, precum: etapa de adaptare, etapa de intervenţie şi etapa de dinaintea reîntoarcerii în

comunitate. Etapa de adaptare includea programul de adaptare la viața instituțională, iar etapa de intervenție cuprindea programe și activități educaționale (activități de instruire școlară; activități de formare profesională; programul de alfabetizare; activități de informare, consiliere, mediere a muncii; programul de educație pentru sănătate; programul de educație pentru viața de familie; programul de educație civică; programul de cultură generală universul cunoașterii; programul de educație prin sport; activități sportiv-recreative; activități de bibliotecă; activități desfășurate în parteneriat cu colaboratorii externi; activități sportive interdisciplinare, etc), cât și programe și activități de asistență psihosocială.

S-a reținut că au fost organizate programe și activități de asistență socială, dintre care amintim: programul de prevenție a violenței domestice; programul de dezvoltare a abilităților decizionale în situații de risc infracțional; programul pentru dezvoltarea abilităților sociale; activități de mediere a legăturii cu familia; campanie de prevenire a criminalității/delincvenței juvenile etc. În etapa de dinaintea reîntoarcerii în comunitate, persoanele private de libertate erau incluse în programul de pregătire pentru liberare.

În cadrul serviciului educație, pe parcursul anului 2021, au fost desfășurate activități de tipul programelor educaționale, cât și al activităților educaționale. Programele educaționale, destinate tuturor deținuților au fost organizate astfel: programul de adaptare la viața instituționalizată; programul de alfabetizare; programul de educație civică; programul de educație juridică etc.

În cadrul penitenciarului, în primul semestru al anului 2022, au fost desfășurate proiecte de activitate structurate, cât și proiecte de activitate semistructurate. Dintre demersurile structurate menționăm programele de alfabetizare cu două grupe (23 participanți) și programele de educație civică cu cinci grupe de deținuți (59 participanți). Ca activități semistructurate, au fost organizate dezbateri, conferințe, cercuri de lectură, concursuri tematice, cor bisericesc, la care s-au înregistrat un număr de 1048 participări.

Numărul participărilor deținuților la diferite programe a variat în funcție de interesul persoanelor private de libertate și recomandările specialiștilor, astfel la programul de dezvoltare a universului cunoașterii au fost înregistrate un număr de 95 participări - 8 grupe; la programul de adaptare la condițiile privării de libertate au fost înregistrate un număr de 122 participări - 22 grupe, iar la programul de pregătire pentru liberare au fost înregistrate un număr de 75 participări - 7 grupe etc.

Dintre programele structurate, organizate în această perioadă, menționăm: programul de pregătire pentru liberare, programul de prevenire a recidivei (dezvoltarea abilităților decizionale în situații de risc infracțional), programe de prevenire a violenței domestice etc. În cursul lunii aprilie a acestui an a fost organizată o activitate de prevenire a criminalității și de facilitare a reintegrării sociale a persoanelor custodiate. Activitatea s-a desfășurat la Liceul Tehnologic „Înălțarea Domnului" Slobozia, în parteneriat cu Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Ialomița, grupul țintă fiind reprezentat de 22 de elevi ai clasei a X-a profil sportiv, consilierul școlar, dirigintele clasei, o persoană privată de libertate clasificată în regim deschis.

Tot în această perioadă a fost organizată o întâlnire interinstituțională la care au participat reprezentanții instituțiilor colaboratoare. În cadrul întâlnirii au fost prezentate activitățile prevăzute în Planul Național de Implementare a Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate și termenele stabilite în conținutul acestor documente. De asemenea, au fost prezentate modele profesionale de bună practică în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate – proceduri interinstituționale, programul de pregătire pentru liberare și a fost prezentat proiectul VOLPRIS, dezvoltat de Centrul pentru Promovarea Învățării Permanente (CPIP). CPIP este o organizație non-profit, activă în domeniul educațional și social, care își propune să investească în pregătirea și calificarea voluntarilor din penitenciare, astfel încât acțiunile lor să aibă un impact pozitiv asupra eficienței muncii zilnice a acestora. Voluntariatul reprezintă partea comunitară a pedepsei infractorului și ajută persoanele private de libertate să păstreze legături emoționale și fizice care susțin (re)includerea cu succes la punerea în libertate a acestora.

În vederea menținerii relației cu familia și mediul de suport asistenții sociali au desfășurat, în primul semestru al anului 2022, proiecte de activitate socială (mediere socială cu mediul de suport), pe bază proiectului de activitate, în comunitate. În cadrul acestor activități cu specific pentru „1 Iunie – Ziua Copilului" („Desene pe asfalt" și „La mulți ani, copii"), au participat câte 6 deținuți de la regim deschis. De asemenea, tot în această perioadă au fost desfășurate 4 activități în comunitate la care au participat un număr de 26 deținuți.

Referitor la activitatea interpenitenciară, cu titlul *"Artă din condei"*, s-au efectuat activitățile specifice în vederea participării și înaintării spre jurizare a 16 lucrări efectuate de 6 deținuți participanți.

Din documentele puse la dispoziție de reprezentanții unității penitenciare s-a constatat că în ceea ce privește școlarizarea, în anul 2021, au fost organizate cursuri de instruire școlară fiind înscriși un număr de 53 deținuți și doar 27 promovați. Totodată, au fost organizate activități destinate deținuților analfabeți, cât și analfabeților funcționali, la care au participat 13 deținuți, precum și programul de pre-alfabetizare la care au participat 5 deținuți.

Cu privire la activitățile sportive, organizate sub forma activităților de recreere și petrecere a timpului liber sau în regim de competiție sportivă, reprezentanții unității vizitate au precizat că în cursul anului 2022, s-au derulat activități de tipul: șah, tenis cu piciorul, tenis de masă, fotbal, forță/culturism, table/rummy, numărul participărilor la sala de sport/platoul interior fiind de 957. Participarea la competiția sportivă interpenitenciară „Cupa Mării Negre" – ediția IV organizată la Penitenciarul Constanța-Poarta Albă a inclus un grup de 11 deținuți care au participat la concursurile pe disciplinele: fotbal, tenis de masă și șah. În ceea ce privește competiția sportivă „Cupa Primăverii", disciplina tenis de masă, reprezentanții penitenciarului au precizat că au fost înscriși un număr de 207 deținuți, 160 dintre aceștia participând efectiv, iar 9 deținuți au fost creditați, obținând locurile 1, 2 și 3.

În cadrul activităților de grup, religioase sau liturgice, desfășurate de preoții aparținători ai diverselor culte religioase s-a constat că, în baza protocoalelor încheiate cu diferite biserici s-au desfășurat activități moral-religioase specifice fiecărui rit. Totodată, în cadrul penitenciarului era amenajată o capelă, iar din structura organizatorică făcea parte și un preot care oficia atât slujbe religioase, dar și diferite activități specifice, astfel că, o parte a deținuților participau la slujbele oficiate în capelă. În cadrul programelor de educație moral religioasă, în cursul anului 2022, până la data vizitei MNP, participaseră un număr de 39 deținuți.

Pe perioada stării de urgență și a stării de alertă, toate activitățile desfășurate în penitenciar, inclusiv cele moral-religioase (slujbe, liturghii), cât și cele organizate în baza proiectelor de activitate s-au desfășurat cu respectarea tuturor măsurilor de protecție, prevenire, distanțare socială impuse de prevenirea infectării cu SARS-CoV-2, conform planurilor de măsuri aprobate și a indicațiilor și recomandărilor autorităților naționale.

În cadrul penitenciarului era amenajată o bibliotecă, iar fondul de carte existent în cadrul penitenciarului era consistent, astfel că, în anul 2022 fuseseră realizate 1101 împrumuturi pentru 430 cititori. De asemenea, persoanele private de libertate puteau primi de la membrii familiei, prin sectorul vizită, cărți, reviste etc. Totodată, persoanele private de libertate, puteau opta, prin

solicitare scrisă, pentru abonament la publicaţia dorită, acestea fiind livrate către deţinuţi prin grija personalului penitenciarului.

Referitor la activităţile de informare, consiliere şi medierea muncii au fost organizate activităţi cu trei grupe de deţinuţi, numărul total al participanţilor fiind de 33. În perioada 13.05.2022 - 11.07.2022 se desfăşura la nivelul penitenciarului cursul de calificare în meseria *ajutor de bucătar* cu un număr de 13 deţinuţi. Tot în acest sens, au fost desfăşurate proiecte de activitate pe tema instruirilor într-o meserie prin activităţi practice cu 5 grupe (30 deţinuţi).

În ceea ce priveşte integrarea în muncă a persoanelor private de libertate, reprezentanţii unităţii penitenciare au precizat că în data de 20.05.2022, un grup de 10 persoane private de libertate clasificate în regim deschis a participat la bursa generală a locurilor de muncă organizată de Agenţia Judeţeană pentru Ocuparea Forţei de Muncă Ialomiţa, eveniment organizat în cadrul Centrului Cultural „Ionel Perlea" Slobozia.

Cu privire la situaţia deţinuţilor implicaţi în activităţi lucrative, reprezentanţii penitenciarului au menţionat că sunt organizate un număr de 31 puncte de lucru, astfel: 30 de puncte de lucru funcţionează în cadrul penitenciarului, derulându-se activităţi de către persoanele private de libertate selecţionate necesare penitenciarului şi un punct de lucru care funcţionează la S.C. Agroferma S.A. Feteşti, urmare a contractului de prestări servicii încheiat de administraţia penitenciarului, cu durata până la 31.12.2022, unde se desfăşurau activităţi lucrative specifice domeniului viticol: prăşit manual, lăstărit viţă de vie, cules struguri.

Efectivul de persoane private de libertate care desfăşura activităţi lucrative în cadrul celor 31 puncte de lucru era de 103 persoane, ceea ce reprezinta aproximativ 23% din efectivul total.

Cu privire la aceste aspecte reprezentanţii penitenciarului au declarat că exista un număr redus de angajatori din zonă care putea prelua forţa de muncă, faţă de numărul solicitărilor de angajare foarte mare, selecţia pentru muncă fiind, uneori, dificil de realizat.

Deţinuţii aveau dreptul de a efectua, pe cheltuiala lor, convorbiri telefonice de la telefoanele instalate în camere, cu cel mult 10 persoane din exteriorul penitenciarul atât din ţară, cât şi din străinătate. În funcţie de regimul de executare în care erau incluşi, deţinuţii puteau efectua convorbiri telefonice, după cum urmează: zilnic, deţinuţii cărora li se aplică regimul de executare deschis, semideschis şi închis, precum şi cei cărora nu li s-a stabilit încă regimul de executare, 10 apeluri telefonice, cu durata maximă cumulată de 60 de minute.

Privitor la dreptul persoanelor private de libertate de a primi și trimite corespondență, reprezentanții unității penitenciare au precizat că acest drept este nelimitat, garantat și confidențial. În acest sens, administrația penitenciarului a amplasat o cutie poștală la intrarea în locul de deținere, un loc ușor accesibil persoanelor private de libertate, pentru ca acestea să poată beneficia de acest drept neîngrădit, putându-se exercita dreptul la corespondență cu ocazia participării acestora la activitatea de plimbare sau la alte activități. În ceea ce privește corespondența expediată de către persoanele private de libertate, precizăm că acestea își puteau exercita acest drept, prin depunerea plicurilor la cutia poștală, plicuri ce ulterior erau ridicate de către un reprezentat al Poștei Române.

***Asistența medicală***

Sectorul medical al Penitenciarului Slobozia era situat în secția E2 și era format dintr-un cabinet de consultații – medicină generală, cabinet de consultații – medicină dentară, sală de așteptare, sală de tratamente, punct farmaceutic, grup sanitar pentru personalul medical și grup sanitar pentru pacienții-deținuți. Dotarea cabinetului medical includea tensiometru, termometru, pulsoximetru, cântar, aparatul de urgență. În Cabinetul medical, în aparatul de urgență erau disponibile medicamente precum Metoclopramid fiole, Algocalmin fiole – în termen de valabilitate, **însă erau și trei fiole cu Miofilin care își pierduseră valabilitatea după luna februarie 2021, respectiv februarie 2022.**

De asemenea, în cadrul secției E2 erau amenajate și 2 infirmerii (E2.24 și E2.25).

La data vizitei, **erau 4 posturi vacante în cadrul Sectorului medical,** respectiv: 1 post medic primar I și 3 posturi de asistent medical principal I, motiv pentru care **membrii echipei MNP vor menține recomandarea referitoare la urgentarea demersurilor pentru ocuparea posturilor vacante.**

Medicul șef al penitenciarului era medic stomatolog generalist, care desfășura și activitate de medicină generală, având în vedere că postul de medic primar era vacant. Până în luna aprilie a anului precedent (2021) Penitenciarul Slobozia a avut angajat un alt medic stomatolog, care s-a pensionat. După pensionarea acestuia a urmat *o perioadă de un an în care deținuții nu au beneficiat de asistență medicală stomatologică în cadrul penitenciarului,* problemele stomatologice apărute în acea perioadă fiind rezolvate prin prezentarea deținuților la Unitatea de Primiri Urgențe a Spitalului Județean de Urgență Slobozia.

Din discuțiile purtate cu medicul-șef, s-a reținut că **Penitenciarul Slobozia nu putea beneficia de *totalitatea fondurilor* care puteau fi obținute de la C.A.S.A.O.P.S.N.A.J. (Casa de Asigurări de Sănătate a Apărării Ordinii Publice, Siguranței Naționale și Autorității Judecătorești) din cauză că unitatea nu avea angajat un medic de *medicină generală* aflat în contract cu casa de asigurări.** La momentul vizitei, penitenciarul primea fonduri de la C.A.S.A.O.P.S.N.A.J. doar pentru medicație specifică de stomatologie.

În ziua vizitei MNP se putea vedea în cabinetul stomatologic unitul dentar, primit cu o săptămână anterior vizitei MNP, conform celor precizate de medicul stomatolog. Până la primirea noului scaun dentar, medicul stomatolog a folosit un alt scaun dentar, precum și freze și materiale cu care și-a desfășurat activitatea de specialitate.

**Medicul stomatolog a precizat că odată la trei luni întocmea un necesar de medicamente și materiale sanitare din care, însă, primea doar aproximativ 25 % din cele solicitate, motivul fiind că nu erau suficienți bani.** Medicul stomatolog a precizat că, pentru moment, se dispunea de medicația necesară pentru acordarea asistenței medicale în domeniul medicinei generale.

Programul de lucru era de luni până vineri între orele 08:00 – 15:00 pentru medicul stomatolog, iar asistenții medicali lucrau în ture de 12 ore (07:00 - 19:00; 19:00 - 07:00).

La primirea unui deținut în penitenciar era obligatorie testarea antigenică rapidă la COVID19. Dacă rezultatul ieșea pozitiv deținutul era trimis la Penitenciarul Spital Constanța – Poarta Albă.

Cu privire la acordarea consultațiilor de psihiatrie, acestea au început, cu aproximativ o lună înaintea vizitei MNP, să fie acordate în regim on-line, cu Penitenciarul-Spital Constanța-Poarta Albă, însă doar pentru deținuții care mai fuseseră consultați anterior față în față. Reevaluarea psihiatrică se efectua, de obicei, la 3 – 6 luni sau cu periodicitatea pe care o indica psihiatrul în scrisoarea medicală.

În ceea ce privește acordarea pentru un anumit deținut a permisiunii pentru muncă, medicul stomatolog a precizat că avizul medical necesar se putea obține de la medic, fie din Penitenciarul Slobozia, fie de la Penitenciarul-Spital Constanța-Poarta Albă, avizul medical fiind valabil atât timp cât nu apărea vreo schimbare în starea de sănătate a deținutului, caz în care se realiza o reevaluare a aptitudinii de muncă.

***Referitor la registre şi alte documente,*** verificarea acestora s-a concentrat doar pe eventuale neconcordanţe sau pe lipsa de informaţii în rubrici. Spre exemplu, au fost verificate:

•*Registrul de leziuni traumatice* – în care se consemnau data examinării, ora examinării, numele persoanei private de libertate, data naşterii, un inventar succint al leziunilor traumatice observate declarate în nota de informare, proveniența leziunilor constatate conform declaraţiilor persoanei private de libertate – autoprovocate / violenţă / patologie / accidental sau neprecizat, concluzie medicală privind compatibilitatea între declaraţii şi constatări, tentativă de suicid – Da / Nu, inclusiv semnătura şi parafa medicului. Cu titlu de exemplu, menţionăm că, la data 9 mai 2022, la ora 0:20, se consemnase de către asistentul medical „Plagă tăiată liniar laterocervical drept – Autoprovocată – tentativă de suicid DA". În consecinţă, în ziua următoare s-a transmis Nota Solicitare Internare F2-35642 / 10 mai 2022 către Directorul Penitenciarului Spital Constanţa – Poarta Albă prin care s-a solicitat sprijin pentru acest pacient motivat de faptul că Penitenciarul Slobozia nu avea medic de unitate, nu avea psiholog, deţinutul în cauză având o tentativă de suicid în ziua precedentă şi s-a ataşat fişa de prezentare de la Unitatea de Primiri Urgenţe a Spitalului Judeţean de Urgenţă Slobozia.

•*Registrul de refuz de hrană* – în care se consemnau parametrii clinici ai persoanei private de libertate (spre exemplu: tensiunea arterială, pulsul, greutatea, glicemia, starea generală de sănătate, orientată sau nu temporospaţial etc.).

•*Registrul de consultaţii medicale deţinuţi (zilnice)* – spre exemplu, în data de 20 iunie 2022 se regăseau un număr de 19 consultaţii efectuate pe parcursul intervalului orar 08:00 – 20:00. Medicul stomatolog a precizat că între aceste consultaţii se regăseau şi cele şase consultaţii pe care le acordase în ziua respectivă. Restul de 13 consultaţii consemnate ar fi fost acordate - conform medicului stomatolog şi asistentului medical de serviciu - de către asistentul medical din penitenciar împreună cu medicul care venea săptămânal de la Centrul de Detenţie Brăila – Tichileşti, **însă în registru, nu se regăsea parafa medicului în dreptul niciuneia din consultaţiile consemnate.**

•*În Registrul de reţete cronice (dar şi acute),* în data de 20 iunie 2022 – reprezentând acea zi a săptămânii în care venea medicul de la Centrul de Detenţie Brăila – Tichileşti pentru a-şi desfăşura activitatea în Penitenciarul Slobozia – se regăseau consemnări privind emiterea a 23 de reţete compensate, inclusiv cu medicaţie psihotropă şi reţete simple.

***Alte aspecte***

***a) Referitor la condițiile de cazare***

Pe parcursul vizitării penitenciarului membrii echipei MNP au constatat, în unele camere de deținere, **deficiențe** precum: igrasie, umezeală și pereți cojiți, nezugrăviți; pardoseală uzată; oglinzi sparte sau, în unele celule, lipsa acestora; cazarmament uzat (saltele vechi, deteriorate - unele cu bucăți din burete lipsă, altele deformate pe porțiuni mari, cu goluri), insuficiente dulapuri pentru depozitarea bunurilor personale, gândaci.

***b) Referitor la cererile formulate de deținuți în perioada 01.01. – 22.06.2022***

Analizarea documentelor puse la dispoziția echipei MNP de către reprezentanții unității penitenciare a relevat că, în periaoda analizată, au fost formulate **1529 de cereri** de către persoanele private de libertate, dintre care: **1045 aprobate, 417 neaprobate** și **65 clasate**. Cererile aveau ca obiect: vizită (erau cele mai multe – 1359 cereri); nr. telefon (923 cereri); primire/achiziționare bunuri (506 cereri); asistență medicală (113 cereri); consulatare documente (58 cereri) ș.a.

***c) Referitor la plângerile depuse de deținuți în perioada 01.01. – 22.06.2022***

Din verificarea documentelor a reieșit că, în perioada analizată, au fost depuse **40 de plângeri,** în care persoanele private de libertate (ppl) reclamau, spre exemplu, condiții privind: cazarea în camere cu fumători, spațiu insuficient, prezența gândacilor, hrana, tratament medical, participare activități, liberare condiționată etc. Dintre acestea: **1 admisă, 9 retrase** (de către ppl), **30 respinse** (din care 1 pe excepție de necompetență). Au fost formulate **10 contestații**, care au fost respinse, inclusive în instanță.

***d) Situația incidentelor în perioada 01.01. – 22.06.2022***

La nivelul unității penitenciare au fost înregistrate **28 incidente** operaționale în perioada analizată, din care: 14 incidente – autoagresiuni; 5 incidente – altercații între deținuți, care nu au avut consecințe deosebit de grave; 3 incidente – distrugere de bunuri din dotarea camerelor de deținere; 2 situații de descoperire de obiecte interzise; 1 incident – refuz individual de a se supune dispozițiilor personalului; 1 incident – atitudine necuviicioasă față de personal – injurii și amenințări la adresa personalului; 1 incident – tentativă de suicid; 1 incident – stare acută cu pericol de colaps.

Toate incidentele au fost documentare corespunzător, fiind constituite în dosare de incident.

*e) Aspecte rezultate din interviurile cu persoanele private de libertate*

În cadrul discuțiilor purtate cu persoanele private de libertate, *membrii echipei MNP au reținut, ca **aspect pozitiv**, că **majoritatea deținuților au declarat că aveau o relație bună cu personalul angajat**, că nu erau abuzați sau torturați, că li se respectă drepturile.*

Unii deținuți au reclamat **prezența gândacilor și a ploniței, mirosul neplăcut al apei potabile, prețul "piperat" de la magazinul din incinta penitenciarului**. Alți deținuți erau nemulțumiți de programul zilnic, pentru că, la miezul nopții li se închidea televizorul, altii erau nemulțumiți fie de **hrană**, fie că nu puteau primi de la aparținători o cantitate mai mare cu mâncare, *maximul admis de lege fiind de 10 kg*. Unele persoane private de libertate au precizat că au solicitat de la cabinetul medical pastile pentru diverse afecțiuni (dureri în gât, spre ex.), dar li s-a răspuns că la cabinetul medical nu mai erau disponibile, de mai mult de șase luni, medicamente care să le fie utile.

Referitor la prezența insectelor (gândaci, ploșnițe) din discuțiile purtate cu reprezentanții unității penitenciare și din verificarea documentelor (transmise ulterior vizitei) a reieșit că în perioada ianuarie 2021-iunie 2022 au fost efectuate periodic (lunar) servicii de deratizare, ultima deratizare fiind efectuată cu 6 zile anterior vizitei MNP. În perioada analizată unitatea penitenciară a avut contracte încheiate pentru efectuarea acestor activități cu *2 furnizori/prestatori de servicii,* respectiv: SC MAYBAMA HOLDING STL (2021) și SC GEOSERV TOTAL PREST SRL.
Având în vedere acest aspect, **membrii echipei MNP apreciază că se impune schimbarea prestatorului de servicii și /sau a substanțelor folosite pentru dezinfecție și dezinsecție, precum și intensificarea acțiunilor de curățenie, prin folosirea adecvată a unor soluții de curățare de calitate, ținând cont că, deși au fost efectuate periodic activități de dezinfecție și dezinsecție, problema gândacilor nu era rezolvată nici la data vizitei. Eventual, efectuarea unor teste de laborator cu privire la substanțele folosite de prestator pentru a testa eficiența lor și, eventual, obținerea unei alte opinii de specialitate cu privire la substanțele și metodele de efectuare a dezinfecției/dezinsecției.**

De asemenea, din studierea buletinelor de apă, din perioada ianuarie 2021-iunie 2022, a rezultat că **probele de apă prelevate corespundeau** cerințelor Legii nr. 458/2002, modificată și ale Legii nr. 311/2004 pentru parametrii analizați (amoniu, nitriți, nitrați, bacterii coliforme ș.a.).

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/199 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului**

**RECOMANDĂ**

**conducerii Penitenciarului Slobozia**

**să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. Urgentarea demersurilor în vederea identificării unei soluții pentru rezolvarea supraaglomerării, având în vedere că procentul de suprapopulare era de 145,6%, întrucât, supraaglomerarea are un impact negativ asupra desfășurării tuturor activităților din penitenciar;

2. Urgentarea demersurilor în vederea ocupării posturilor vacante, întrucât, la data vizitei, din cele 279 de posturi, 78 erau vacante, mai ales în departamente precum: Asistența psihosocială, Sectorul Medical, Secții de deținere - agenți operativi etc.

3. Montarea barelor de susținere pliabile în grupurile sanitare din camerele de deținere destinate E2.24 și E2.25, care, la nevoie, vor putea fi folosite de persoane private de libertate cu dizabilități locomotorii.

4. În privința condițiilor de cazare: igienizarea și zugrăvirea camerelor de deținere în care erau prezente igrasia, umezeala, pereți decojiți; înlocuirea pardoselii uzate și a oglinzilor sparte; înlocuirea cazarmamentului uzat; suplimentarea cu dulapuri pentru depozitarea bunurilor personale ale deținuților .

5. Schimbarea prestatorului de servicii și /sau a substanțelor folosite pentru dezinfecție și dezinsecție, precum și intensificarea acțiunilor de curățenie, prin folosirea adecvată a unor soluții de curățare de calitate, ținând cont că, deși au fost efectuate periodic activități de dezinfecție și dezinsecție, problema gândacilor și a ploșnițelor nu era rezolvată nici la data vizitei. Eventual, efectuarea unor teste de laborator cu privire la substanțele folosite de prestator pentru a testa eficiența lor și, eventual, obținerea unei alte opinii de specialitate cu privire la substanțele și metodele de efectuare a dezinfecției/dezinsecției.

6. Verificarea periodică din punct de vedere organoleptic (cel puțin ca și miros) a apei furnizată la chiuvete, în camerele de deținere, având în vedere că, la data vizitei, au fost sesizări din partea deținuților că apa potabilă nu corespunde organoleptic.

7. Diversificarea activităților specifice domeniului educației și reintegrării sociale, astfel încât să se asigure persoanelor private de libertate un climat favorabil, care să reducă vulnerabilitatea educațională, psihologică și socială și să faciliteze reintegrarea socială.

8. Identificarea unor soluții de atragere de agenți economici (angajatori) din zonă care să preia forța de muncă, având în vedere numărul mare al solicitărilor de angajare.

9. Aprovizionarea corespunzătoare a cabinetului medical cu medicația de bază necesară tratării în special a celor mai frecvente afecțiuni.

10. Aplicarea semnăturii și parafei medicului pentru certificarea consultației.

11. Eliminarea din aparatul de urgență a medicamentelor injectabile expirate.